

Angst in de stage

We hebben via Facebook de collega's gevraagd onderwerpen aan te brengen waarover in het laatste nummer van 2021 zou kunnen worden geschreven. Een van de onderwerpen is angst voor... Dit is mijn laatste bijdrage aan LO Magazine in de functie van hoofdredacteur en het is ook een tikje persoonlijk omdat het fenomeen angst gedurende mijn hele carrière een grote rol heeft gespeeld en soms nog van invloed is.

TEKST EN REDACTIE HANS DIJKHOFF

De Rooms Katholieke Pedagogische Academie De La Salle was gevestigd op een landgoed in Heemstede, eigendom van de broeders van De La Salle, oorspronkelijk afkomstig uit Brabant. Er was een enorme groei in aantallen studenten in die tijd. Rondom het hoofdgebouw waren daarom negen 'caravans' en enkele houten gebouwtjes neergezet als tijdelijke behuizing. Van 1973 tot 1976 heb ik daar onderwijs genoten. In die tijd deden zo'n 350 studenten de opleiding tot volledig bevoegd onderwijzer. Per jaar kregen zo'n 100 van hen de akte uitgereikt. Er waren toen nog drie broeders die lesgaven; de andere docenten waren 'leken'.

Zeventien jaar en net klaar met de havo. Mijn wens was om naar de ALO te gaan. Mijn pakket was daartoe, in die tijd, niet toereikend. Gewenst waren bio, na en sk. Die vakken had ik allemaal niet. Wel eco & handel en ak. Daarom een omweg gekozen via de toenmalige Pedagogische Academie, toen nog een driejarige opleiding waarin lesgeven aan kleuters niet was meegenomen. Daarvoor was de KLOS, de kleuterleidster opleidingsschool.

Kennismaken

Ik was zeer jong en speels, een eigenschap die ik nog steeds heb en koester. In week 1 gingen we met de hele klas, bestaande uit 50 procent jongens en 50 procent meisjes; zo'n vierentwintig in totaal, naar een basisschool. We werden daar ontvangen door het schoolhoofd. Ze vertelde een en ander over de school en daarna gingen we in groepjes de zes klassen langs. Het was spannend en overweldigend. In de week erna werden we vanuit onze opleiding 'klaargestoomd' om op stage te gaan. In week drie zat ik in de vierde klas (groep 6) leerlingen te observeren. Nou ja ik zat achterin en keek mijn ogen uit. Aan het eind van de dag werd verteld dat ik de volgende week maar eens mijn eerste les moest gaan geven. Het werd geschiedenis. De lesvoorbereiding moest gemaakt worden volgens het model van de didactische analyse van Van Gelder, in die tijd zeer vooruitstrevend!

De vuurdoop

Hoe het precies gegaan is weet ik niet meer. Alleen dat onze mentor, ook de docent pedagogiek, onverwacht bij mij in de les kwam kijken. Hij zal daar vast een bedoeling mee hebben gehad maar op dat moment vond ik het nog enger worden. Ik stond voor het eerst voor een groep kinderen en moest iets uitleggen over de Middeleeuwen. Dat ging niet geweldig kan ik je zeggen. Ik voelde twee paar ogen extra (die van de leerkracht en die van mijn docent) mij priemend aankijken.

De nabespreking met mijn docent deed me de das om. In het kort kwam het erop neer dat ik niets te zoeken had in de vierde klas. Ik moest maar naar de eerste klas dat leek hem beter. Sinds die tijd is ieder 'beoordelingsmoment' een lichtelijk negatieve ervaring geweest. In die tijd hadden we nog geen intervisie en dergelijke, je moest het zelf oplossen en daar heb ik het best moeilijk mee gehad.

Heden

Sinds 2003 bezoek ik namens de ALO Amsterdam studenten op hun werkplek. En nog steeds gebeurt het. Sommige studenten voelen een dusdanige spanning voor het bezoek dat het hun lesgeven beïnvloedt. Vooraf probeer ik die spanning weg te nemen maar dat lukt niet altijd. De tamtam kan zowel voor je als tegen je werken. Om erachter te komen wat er dan met iemand gebeurt, heb ik enkele studenten gevraagd op te schrijven wat hen overkomt. Die verhalen vind je hieronder.

Angst voor stagebezoek 1

Voorafgaande aan het stagebezoek op 4 november 2021 van mijn begeleider was ik erg zenuwachtig. Ten eerste wist ik niet wie hij is. Dit maakt mij erg nieuwsgierig maar ook zenuwachtig. Ik had van een aantal medestudenten gehoord dat zij van hem vorig jaar stagebezoek hadden gehad. Echter waren de verhalen over de ervaring van het bezoek erg wisselend. Hierdoor kreeg ik veel

▲
De juf in actie

chaos in mijn hoofd. Er waren namelijk twee vrienden van mij die een stageverlenging hadden gekregen. Ik was hierdoor bang dat ik dit ook zou krijgen. Daarnaast was er ook iemand die juist erg positief was. Hierdoor wist ik niet goed wat ik moest verwachten. Daardoor ben ik de dag/avond voor mijn stagebezoek erg gaan piekeren. Ik had hierbij de angst dat het niet goed was en ik misschien ook een stageverlening zou krijgen. Ik ging hierbij erg uit van het negatieve. Dit is eigenlijk juist niet goed maar ik wist niet wie de persoon was en dat gebeurt er dan met mijn gedachten. Ik had de nacht voor mijn stagebezoek erg slecht geslapen en lopen piekeren. De begeleider zou in de middag om 14.00 uur komen. In de ochtend had ik andere klassen lesgegeven. Dit verliep erg goed. Na de lunch werd ik al wat zenuwachtiger. Rond 13.15 uur was ik nog bezig met de les van de klas ervoor en opeens kwam mijn begeleider binnen. Ik schrok hier eerst een beetje van omdat hij eigenlijk wat later zou komen. Achteraf vond ik dit best een geruststelling, want anders ga ik juist de hele tijd op de tijd letten en maak ik mezelf alleen maar gek. Nadat hij het laatste gedeelte van de eerste les had gezien, gaf hij mij wat complimenten. Dit stelde mij erg gerust en ik voelde mij hierdoor zelfverzekerder en ontspannen. Toen de laatste les begon voelde ik mij al meer op mijn gemak. Alleen na 5 minuten ging de headset heel raar doen. Dit gaf mij wat meer chaos. Nadat dit was opgelost verliep de les best goed. Ik kan tevreden terugkijken op de les en het bezoek.

Foto : Angst voor het stagebezoek 2

Hans Dijkhoff

Contact

h.dijkhoff@hva.nl

Het was dan eindelijk zo ver: mijn instituutsbegeleider kwam op stagebezoek. Die instituutsbegeleider is de docent die komt kijken naar je lessen en

uiteindelijk bepaalt of je de stage hebt gehaald of niet. Ik was best wel gespannen voor het bezoek omdat ik zelf niet zo zelfverzekerd ben over mijn lesgeven en snel bang ben dat ik het niet goed genoeg doe. Ik weet niet zo goed waar de angst vandaan komt, misschien deels door eerdere stagebezoeken die ik als negatief heb ervaren. Ik heb eerder wel een of meerdere stagebezoeken als negatief ervaren omdat ik er daar heel erg werd gewezen op wat nog niet goed was en wat nog verbeterd moest worden. Er werd weinig gezegd over wat er juist wél goed ging.

De spanning begon de week voor het bezoek eigenlijk al: Ik moest de les gaan uitdenken en de lesvoorbereiding naar mijn instituutsbegeleider sturen. De angst voor de beoordeling daarop zorgde ervoor dat ik het moeilijk vond om een 'goede' lesvoorbereiding te maken en op te sturen.

De dag van het stagebezoek was ik een beetje misselijk en voelde ik me heel erg nerveus. Ik was extra vroeg op school om de les klaar te zetten en om nog even alles door te kunnen nemen. De begeleider was er eerder dan verwacht maar het inrichten van de zaal was gelukkig al klaar. Daarbij was het eigenlijk wel fijn dat hij er vroeg was, zo hadden we de kans om voor de les nog even kennis te maken en mijn lesvoorbereiding door te nemen. Wat erg fijn was is dat hij vroeg hoe ik me voelde. Ik vertelde dat ik gespannen was en bang was voor de mening van hem over mijn lesgeven. Hij stelde mij gerust door zijn eigen ervaringen met stagebezoeken (van zijn studententijd) te delen. Hij gaf mij aan dat hij vertrouwen in mij had en hoewel de les nog moest beginnen voelde ik me direct al wat zekerder over de les die ik zou gaan geven. Tijdens de les nam mijn begeleider de spanning weg door nog een paar positief bedoelde tips te geven en door complimenten te geven over hoe ik het deed als lesgever.

Hoewel ik van tevoren dus gespannen was, heb ik het stagebezoek als zeer positief ervaren. De positieve feedback die ik terugkreeg, heeft mijn vertrouwen in mijn eigen kunnen als docent vergroot. Wel zijn er natuurlijk altijd verbeterpunten, dingen om aan te werken. Maar doordat ik die meekreeg als tips in plaats van als kritiek, ervaar ik ook deze punten als positief. Uiteindelijk geeft de beoordeling je de mogelijkheid om de visie van iemand anders op jouw lesgeven te leren kennen. Het is geen beoordeling van wat je nog niet kan, het is een manier om jou te helpen om het lesgeven makkelijker en efficiënter te maken en om met meer zelfvertrouwen je carrière tegemoet te gaan.

De namen van de studenten zijn bij de redactie bekend

Hans Dijkhoff is naast zijn hoofdredacteurschap ook opleider aan de ALO in Amsterdam